

Jaroslava Rybová: Víra a její podněty k výchově v postmoderně

Bakalářská práce: studijní obor: Pedagogika volného času

Autorka člení svoji bakalářskou práci do celkem šesti kapitol, z nichž jsou první čtyři podrobněji strukturované a pojednávají 1. základní pojmy, 2. psychologii, spiritualitu a náboženství, 3. postmodernu a život v současné společnosti a 4. otázku, jak dnes pracovat s náboženstvím. Následují zamyšlení nad problémem současné rodiny a úvaha nad riziky a výzvami nových náboženských hnutí.

Téma je velmi doširoka nahozené a samo o sobě by tak předpokládalo vysokou erudici. Od autorky bakalářské práce je zvolení takového tématu poněkud odvážné. Vyžaduje sečtělost a reflexi nad přečtenými texty. Autorka zjevně vychází z vlastního křesťanského přesvědčení a představuje velké množství osobností a jejich teorií či pojetí: Z. Kratochvíla, J. Patočku, M. Webera, P. Valéryho, S. Freuda, E. Fromma, V. Frankla, R. Dahrendorfa, Z. Neubauera, S. Pecka, F. Ketta, Dona Bosca, papeže Františka a další. Snad právě pro šíři záběru se autorka nemohla vyhnout některým nepřesnostem, a to na prvním místě teologickým. O tom svědčí již sama teze, že spiritualita „zahrnuje vše, o v nás vytváří Duch svatý“ (s. 9), Kristus „je součástí Trojjediného Boha“ (s. 13). Bibli píše s malým „b“ (s. 14)

U některých autorů jistě dovede vystihnout podstatu jejich díla, například hledání smyslu u V. Frankla: „Většina jeho práce je již hledanou odpovědí.“ (s. 25) Autorka necituje cizojazyčné texty, a proto je odkázána na české překlady, obsahující nepřesnosti, například Laktanz je ve skutečnosti starokřesťanský autor Lactantius. (s. 10) Také skloňování cizích slov může vést k chybám: „většina teenagerů“ (s. 30)

Některé autorčiny představy se dokonce blíží gnózi: „Máme před sebou zárodky světa pokory, skromnosti a světa pýchy. Tyto světy vedou neúnavnou bitvu. Právě víra, možná přímo křesťanská, je jednou z jejich válečných oblastí, ve které se koncentruje snaha o nastolení nového morálního řádu této doby.“ (s. 20) Jindy hodnotí situaci zcela realisticky: „Velmi často slyšíme o „českém ateismu“. Tento ateismus je však mnohdy zaměňován s nedůvěrou vůči církvi a jiným náboženským institucím.“ (s. 34)

Práce je psána snad až příliš volným, esejistickým stylem. Je otázkou, zda je takový styl vhodný pro text, který se má předložit (v rámci požadavků na bakalářskou práci) jako alespoň elementárně vědecký: „Díky Bohu za ústřední topení, bezbolestné zákroky u zubaře a splachovací záchody!“ (s. 13), „Ba ne“ (s. 29). „Výsledkem pokroku této doby je pořád častěji postupná kapitulace a naříkání. Všimáme-li si běžného chování lidí, neunikne nám pouhé přijímání všeho špatného, levného. Hlavně ať nevybočujeme!“ Někdy se setkáme v textu s nešikovnostmi ve vyjadřování, například „Většina mezilidských vztahů „se chová“ instrumentálně“ (s. 33), „Církev dnes „zná“ jak římský katolicismus, protestantismus, tak i východní pravoslaví.“ (s. 37).

Autorka nadhazuje mnoho otázek a je škoda, že se hlouběji nezabývala pochybností, kterou zmínila v souvislosti s postmoderním pojetím svobody myšlení: „Dostává se skutečně zrovnoprávnění všem názorům?“ (s. 19) Zde by se mohla ozvat proti pokrytecké a svazující politické korektnosti. Navrhuji hodnocení „velmi dobře“

Praha, 8. 5. 2014

.....
Doc. JUDr. Stanislav Pábyl, Ph.D.